

Друга проблема - утворення метану - пов'язана з анаеробними процесами, які відбуваються у захоронених шарах сміття без доступу повітря. Утворюючись, цей газ може поширюватись у землі горизонтально, накопичуватись у підвалах приміщень і вибухати там при запалюванні. Поширюючись у вертикальному напрямку, метан спричинює отруєння й загибель рослинності. За відсутності рослинного покриву починається ерозія ґрунту, захоронені відходи оголюються і виходять на поверхню.

Спалення сміття набуло широкого поширення в останні, десятиріччя. Перевагою процесу є можливість використати сміття як енергетичну сировину. У середньому з 1 т твердих відходів можна отримати 1000 кг пари і 150 кВт електроенергії. До недоліків методу слід віднести утворення великої кількості пилу і шлаку, а також значне забруднення атмосфери.

Список використаної літератури

1. Білявський Г. О., Фурдуй Р. С, Костіков І. Ю. Основи екології: Підручник. К. : Либідь, 2005. 408 с.
2. Про відходи. Закон України від 05.03.1998 р. № 187/98. *Відомості Верховної Ради України*, 1998. № 36-37, ст.242.

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ Й ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ

ВАЛЕНТИН СТАВЧАНСЬКИЙ

здобувач вищої освіти спеціальність 208 “Агроінженерія”

Науковий керівник: **Тетяна КРАЧАН**

кандидат хімічних наук асистент кафедри екології і

загальнобіологічних дисциплін,

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет

м. Кам'янець-Подільський

Однією з найактуальніших проблем сучасності є взаємодія людини з природою. Важливим аспектом у вирішенні проблеми збереження природних

ресурсів є освіта людей в області навколишнього середовища, екологічне виховання всього населення, а особливо підростаючого покоління. Екологічна проблема виростає в проблему перетворення стихійного впливу людей на природу, в свідомо, цілеспрямовано, планомірно розвиваючу взаємодію з нею. Така взаємодія може бути здійснена при наявності в кожній людині достатнього рівня екологічної культури, екологічної свідомості, формування яких починається з раннього дитинства і продовжується все життя.

Сучасна молодь вступає в епоху не лише бурхливого розвитку науки і техніки, а й негативних наслідків науково-технічної революції та демографічного вибуху. Дедалі більше забруднення атмосфери, гідросфери та літосфери, накопичення величезних об'ємів відходів людської діяльності при одночасному виснаженні майже всіх видів природних ресурсів призвели до розвитку екологічної кризи. Людству потрібна нова філософія життя, висока екологічна культура і свідомість. Сьогодні в усіх розвинених країнах світу екологічна культура стає невід'ємною частиною функціональної грамотності населення.

Метою даної роботи є уточнення сутності поняття «екологічне виховання», а також систему понять, що співвідносяться з цією категорією, довести важливість і необхідність екологічного виховання сучасної молоді.

Екологічне виховання – тривалий багатофакторний цілеспрямований процес формування екологічної свідомості й екологічної культури. Результатом екологічного виховання людини є формування мотивів, потреб, звичок цілеспрямованої екологічної поведінки та природоохоронної діяльності, здорового способу життя.

Фундамент почуття невід'ємного зв'язку з природою необхідно прищеплювати ще з самого дитинства - дитячого садку, створюючи кутки живої природи, інформаційні джерела. Вже тоді дитина не повинна займати пасивну позицію, а приймати активну участь. Метою таких заходів є формування розуміння того, що рослини і тварини є живими істотами, які

вимагають певних умов життя, поняття про природу як спільну домівку для рослин, тварин та людину, яку треба оберігати і охороняти.

Вирішальною умовою для здорового, багатогранного формування особистості є обстановка повної та постійної захищеності, коли негативні внутрішні емоційні стани зведені до мінімуму.

Якщо соціальне середовище створюють люди (батьки, учителі, однокласники, викладачі, одногрупники та ін.), то не можна розглядати проблему екології соціального середовища поза зв'язком з екологією внутрішнього світу людини.

Екологія внутрішнього світу людини пов'язана з вихованням високоморальної особистості, екологічної свідомості, екологічної культури, екологічного мислення. Екологічну свідомість можна визначити як сукупність знань, уявлень людини про його взаємини, взаємозв'язки, взаємозалежності, взаємодії зі світом природи. На цій основі формуються відповідне позитивне ставлення до природи, а також усвідомлення людиною себе як її частини.

Занепокоєні ситуацією, що склалася на планеті в останні десятиліття, провідні вчені, мислителі й політичні діячі більшості країн світу докладають величезних зусиль у пошуках виходу з цього кризового стану. Все детальніше досліджуються особливості функціонування екосистем усіх рівнів, виявляються нові закономірності у взаємовідносинах людини й довкілля, приймаються нові міжнародні угоди щодо охорони природи. Безумовно, вирішальну роль у здійсненні переорієнтації напрямів та характеру майбутнього розвитку суспільства і гармонізації відносин між людиною і природою відіграватиме сучасна молодь. Тому таким необхідним є підвищення рівня її екологічної освіти, оволодіння нею знаннями про шляхи розвитку суспільства й природи у XXI столітті, про складні, але надзвичайно важливі екологічні закони, принципи функціонування екосистем і біосфери, про життєдайні зв'язки між людством і довкіллям. До розвитку глобальної екологічної і тісно пов'язаної з нею соціально-економічної кризи, які сьогодні загрожують існуванню нашої цивілізації, призвели кілька «вибухів»: демографічний, тобто надзвичайно

швидке, вибухоподібне зростання кількості населення Землі за останнє століття, промислово-енерготехнічний і викликаний першими двома вибух насильства над природою.

Відомо, що наші предки шанували природу. У національних традиціях усіх народів було закладене шанобливе ставлення до природи. Краса рідної природи з великою любов'ю оспівана в багатьох українських піснях, думах, казках, легендах. Від своїх батьків і дідів діти дізнавалися про те, що гріхом є забруднити джерело, кинути сміття в річку, безцільно зламати дерево або зірвати квітку, катувати і вбивати беззахисних тварин. Чи виховують дітей у такому ж дусі тепер, у вік споживацького ставлення до природи? Виявляється, що основною небезпекою для навколишнього середовища стало невігластво людей, їхня черствість, байдужість, невміння співчувати іншим. Людина сьогодення втратила зв'язок зі своїм минулим, його культурою, мораллю, традиціями. Отже, існує досить серйозна причина екологічної кризи – це занепад духовності, надзвичайно низький рівень екологічної культури, загальний спад морального рівня протягом останніх десятиліть. Ясно, що стиль сучасного людського буття є хибним, і його неодмінно належить змінити. Якщо ми хочемо зберегти біосферу і самі зберегтись в ній, то необхідно виробити і керуватись у своїх діях новими моральними принципами і критеріями, новою філософією життя.

Отже, можна зробити висновок, що необхідність посилення впливу на духовну сферу особистості, формування етичного компоненту екологічної культури є необхідною умовою екологічного виховання молоді. Подолання екологічної кризи залежить від морального вдосконалення людини, її культури і відносин із природою та іншими людьми. Якщо люди в найближчому майбутньому не навчаться дбайливо відноситися до природи, вони знищать себе. А для цього треба виховувати екологічну культуру і відповідальність

Список використаної літератури:

1. Курняк Л. Д. Екологічна культура: поняття і реальність. // Вища освіта України. 2006. №3. С. 32-37.

2. Морозова Л. Виховання екологічної культури особистості // Вища освіта України, 2001. №2. с. 88-92.

3. Науменко Г. Г. Освітнянська компонента екологічної культури. // Грані. 2006. №3. С. 74 – 78.

4. Яцик А.В. Екологічна ситуація в Україні і шляхи її поліпшення. К. : Оріяни, 2003. 84 с.

ОХОРОНА ПІДЗЕМНИХ ВОД УКРАЇНИ

Анатолій ТВЕРДИЙ

здобувач фахової перед вищої освіти спеціальності 201 «Агрономія»

Науковий керівник: **Інна ФЕДОРУК**

кандидат сільськогосподарських наук, завідувачка відділення
«Агрономія» ВСП «Кам'янець-Подільський фаховий коледж
Закладу вищої освіти «Подільський державний університет»,
м. Кам'янець-Подільський

Підземні води України мають не менше значення для забезпечення водою населення, ніж води поверхневого стоку. Досить зазначити, що близько 70 % населення міст і селищ міського типу користується водою з підземних водоносних горизонтів, а сільське населення майже на 100% задовольняє свої потреби за рахунок ґрунтових вод (колодязі) чи глибших водоносних горизонтів (свердловини).

Підземні води поширені по всій території України. Основна частина підземних вод України розміщена нерівномірно. Найбільша їх кількість (близько 75%) зосереджена у Дністровсько-Донецькому та Волино-Подільському артезіанських басейнах, найменша – у південних районах країни і Донбасі [1].

Понад 60 % ресурсів підземних вод зосереджено у північних областях України (Чернігівська, Київська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Львівська).